

Marianne Grandia

Lichtval

Novelle

KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht | BCB, Harderwijk

*Want bij U is de bron van het leven; in Uw licht
zien wij het licht.*

Psalm 36:10

Jolanda

Haar vinger gleed over het scherm van de telefoon en bleef rusten bij de naam die ze overdag verdrong, maar die haar in haar dromen achtervolgde.

Het was volledig zinloos om die naam op te zoeken, want ze wist dat ze toch niet zou bellen. Maar het idee dat ze alleen maar op het groene hoorntje hoefde te tikken om zijn stem te horen, gaf haar het gevoel dat hij dicht bij haar was.

Niets was minder waar.

Ze klapte het hoesje dicht, legde de telefoon naast zich op tafel en stond op. Het was beter om aan het werk te gaan.

Voordat ze domme dingen zou gaan doen.

Echt domme dingen.

Thijs

Nog één loopje en dan was de klus geklaard.

Hij veegde het zweet van zijn voorhoofd. Was het eerder zo warm geweest in april? Hij kon het zich niet herinneren. Maar dat zei niets, want volgens Jolanda was zijn geheugen zeer selectief.

Met een zucht pakte hij de volgestouwde kruiwagen bij de handvatten en zette koers richting de composthoek van het chaletpark waar hij sinds drie weken woonde. Zo te zien was hij niet de enige die flink aan het snoeien was geweest; menig paasvuurcommissie uit de buurt zou jaloers zijn op de enorme takkenberg die hier lag.

Hij gooide de takken uit zijn tuin erbij en kiepte daarna de kruiwagen leeg in de hoek waar klein snoeiafval verzameld werd. Zodra hij klaar was, zou hij zichzelf belonen met een bak koffie. En met een douche, want hij stonk een uur in de wind.

‘Papa!’

Onwillekeurig keek hij om, ook al wist hij dat het niet zijn dochter was die riep. Sara had een heel andere

stem. En woonde zo'n tweehonderdvijftig kilometer bij hem vandaan. Toch voelde hij een steek van teleurstelling toen het inderdaad een ander meisje bleek te zijn.

Hij pakte de kruiwagen weer vast en liep terug naar het chalet, dat hij voor de duur van een half jaar had gehuurd. Hopelijk had hij tegen die tijd een huis gevonden. Het chalet was niet veel bijzonders, maar de huurprijs was redelijk. Bovendien kreeg hij korting omdat hij de tuin bijhield.

Zijn lijf had wel moeten wennen aan het ongewone werk. In de afgelopen weken had hij bij het tuinieren spieren gevoeld waarvan hij nauwelijks het bestaan geweten had. Maar deze bostuin met zijn bomen en uit de kluiten gewassen struiken was dan ook niet te vergelijken met het bijna volledig bestrate stadstuintje van thuis.

Thuis. Strikt gezien kon hij het zo niet meer noemen, ook al stond zijn naam nog in het rijtje namen op het bordje naast de voordeur. Of misschien hing het er al niet eens meer.

De vermoedigheid die hem nu overviel, had niets te maken met het tuinieren. Hij trok zijn laarzen uit, gooide ze naast de deur en ging naar binnen.

De koffie in de kan rook oud en was lauw; bepaald niet de beloning die hij in gedachten had, maar het ontbrak hem aan energie om nieuwe te zetten. Hij goot zijn mok vol, werkte het bruine vocht met een paar slokken weg en liep naar de kleine badkamer, die min of meer tussen twee slaapkamertjes zat ingeklemd. Het was allemaal niet groot, maar met een beetje passen en meten zouden zijn kinderen kunnen blijven slapen als ze kwamen.

Als ze kwamen. Jolanda werkte niet echt mee in het organiseren van een ‘weekendje naar papa’. En hij moest toegeven dat ze goede argumenten had. Sara had op vrijdagavond club en Jelle had op zaterdag voetbal. Bovendien werkte de afstand niet mee; zonder file was het al bijna tweeënhalf uur rijden van Den Bosch naar zijn chalet. En dat terwijl Mirre altijd al na vijf minuten uit haar autostoeltje wilde en Sara snel wagenziek was.

Wat had hij zichzelf en de kinderen aangedaan door hier te gaan wonen? Al was dit niet alleen aan hem te wijten; als Jolanda niet zo dwars was geweest, had het nooit zover hoeven komen.

Hij stapte onder de douche en draaide de warme kraan open. Het water uit de kleine badgeiser was eigenlijk veel te heet voor zijn huid, maar hij gunde zichzelf geen verlichting en liet de koude kraan dicht.

Pas toen hij onder de douche vandaan stapte, realiseerde hij zich dat hij zijn handdoek was vergeten. En ook geen schone spijkerbroek meer had. Hij viste een gebruikte handdoek uit de wasmand, wreef zich droog en trok de broek van zonet weer aan. Als hij straks de post ging halen, moest hij gelijk maar even naar de wasserette lopen. De tijd dat zijn kast als vanzelfsprekend vol met schone kleren lag, was voorbij.

Met snelle streken haalde hij een kam door zijn natte haar en ondertussen keek hij naar zijn spiegelbeeld. Het was tijd dat hij weer naar de kapper ging. Door zijn smalle postuur werd hij altijd al veel jonger geschat dan hij in werkelijkheid was, maar als zijn haar te lang werd, leek hij in zijn gezicht ook nog eens heel jong. Wanneer

hij met Jelle ergens heen ging, werd hij door onbekenden zelfs weleens voor Jelles oudere broer aangezien in plaats van voor zijn vader.

Hij propte al het wasgoed in een grote tas en deed er een wasmiddelcapsule bij. Na even zoeken vond hij nog een munt voor de wasmachine en zette hij koers naar het stenen gebouwtje naast de receptie. Hopelijk was er een wasmachine vrij. Het zou niet de eerste keer zijn dat alles al bezet was als hij wilde wassen.

Toen hij de deur van de wasserette opende, zag hij dat hij vandaag gelukkig niet voor niets was gekomen. Hij deed het wasgoed in een machine en sloot het deksel. Met een frons keek hij naar de keuzeknop. Tot op heden had hij steeds voor een draai op zestig graden gekozen, maar hij wist eigenlijk niet of dat echt de beste keuze was geweest, want hij had het idee dat zijn shirts een maatje waren gekrompen.

Thuis had hij zich zelden met de was bemoeid. Niet omdat hij zich daar te goed voor had gevoeld, maar omdat Jolanda er nooit een geheim van had gemaakt dat ze hem het sorteren van de was niet toevertrouwde. Hij was er nooit tegen ingegaan; Jolanda had de gave om hem zich dommer dan dom te laten voelen, ook al was hij cum laude afgestudeerd.

Hij koos dit keer voor veertig graden en liep naar het receptiegebouw voor de post en nieuwe munten. De postvakken waren nog leeg, maar de jonge vrouw achter de balie was al wel bezig met het sorteren van de post.

‘Zit er nog iets voor mij bij?’ vroeg hij, terwijl hij over de balie heen boog. ‘Van Halsteren, plaats 67.’ Nog

voordat ze kon antwoorden, zag hij al een bekende roze envelop in het stapeltje in haar hand.

De receptioniste keek het stapeltje door, haalde de roze envelop eruit, samen met een witte, en legde ze voor hem neer. De roze bovenop. ‘Alstublieft, twee stuks.’

Haar blik ging van hem naar de roze envelop en weer terug.

‘Van mijn dochter,’ hoorde hij zichzelf zeggen, al had hij geen idee waarom. Al kreeg hij honderd roze brieven per dag, dan nog ging het haar niets aan.

Hij wachtte haar reactie niet af, maar mompelde een groet en liep weg. Pas toen hij weer buiten stond, schoot hem te binnen dat hij nog munten had willen kopen, maar hij had geen zin meer om terug te gaan.

Onderweg naar zijn chalet keek hij naar de tweede envelop; hij herkende het adres van de mediator die hun scheiding zou gaan regelen – iets wat vast niet mee zou vallen. Als Jolanda boos was, was er met haar geen land te bezeilen. En ze was boos. Heel boos.

Hij propte de envelop in zijn broekzak en scheurde de envelop van Sara open. Dit was al de vijfde brief die ze hem stuurde. De eerste vier waren kort en nagenoeg identiek geweest. *Lieve papa. Ik mis u heel erg. Komt u snel terug? Kusjes van Sara.* Hij trok het vierdubbel gevouwen velletje uit de envelop. Het blaadje was voor de helft volgeplakt met stickers van paarden en dolfijnen. De paar regeltes tussen de stickers door waren inderdaad van dezelfde strekking als de vorige keren, maar dit keer was het briefje nog voorzien van een PS. *Jelle speelt steeds de baas over mij. En hij zegt dat ik een huilebalk ben.*

Zijn blik bleef bij de laatste woorden haken. Sara een huilebalk? Dat was ze vroeger nooit geweest.

Bruusk schoof hij het velletje terug in de envelop en ontdekte dat er nog een briefje in zat. Hij vouwde het gekreukelde blaadje open en keek naar een tekening van dikke ongecontroleerde rode en blauwe krassen. Onderaan stond iets in Sara's handschrift. *Mirre heeft een tekening voor u gemaakt. Van Simpie.*

Ondanks het weemoedige gevoel dat de briefjes hem gaven, moest hij glimlachen. Je moest wel van goeden huize komen om hun rode kater in de tekening te herkennen.

Hij zag helemaal voor zich hoe zijn beide dochttertjes met de brieven waren bezig geweest. Ze waren totaal tegengesteld, zowel qua uiterlijk als in karakter. Sara, met haar blonde haren, die door Jolanda iedere ochtend werden ingevlochten, was heel zachtaardig en ook heel wijs. Wijzer dan je van een negenjarige zou verwachten. Mirre daarentegen, hun onverwachte nakomertje met net zulke donkere krullen als haar moeder, was een kleine driftkop en wist voor een peuter van anderhalf heel goed duidelijk te maken wat ze wel en niet wilde. En ook hoe ze Jelle, haar elfjarige broer, om haar kleine vingertje moest winden. Jelle, die op dit moment niets van hem wilde weten. Zelfs een appje kon er niet af, hoewel hij zijn zoon juist daarvoor een telefoon gegeven had.

Hij keek weer naar de brief van Sara. Na de eerste brief had hij zich afgevraagd of het misschien Jolanda's idee was geweest om Sara post te laten sturen. Om op zijn gevoel te werken. Maar toen hij dat aan Jolanda had

gevraagd, had hij de volle laag gekregen. Wat dacht hij wel niet van haar? Haar verontwaardiging was wel terecht geweest. Ook al waren ze steeds verder uit elkaar gegroeid, hij kende haar nog steeds goed genoeg om te kunnen weten dat ze nooit de kinderen zou inzetten om hem te bewerken. Ze was altijd rechtdoorzee. En zwart-wit.

Terug in zijn chalet prikte hij Sara's brief en Mirres tekening op het stuk kurkplaat boven de tafel, naast het reglement van het park en een velletje met gebruiksinstructies voor het chalet. Bij zijn aankomst had het vol VVV-foldertjes gehangen, maar die had hij eraf gehaald. Hij zat hier bepaald niet als toerist. Zijn laatste vakantie lag zelfs al een heel poosje achter hem. Acht maanden om precies te zijn. Toen had hij met zijn gezin op een vakantiepark in Zeeland gezeten. De dag voordat die vakantie begon, had zijn werkgever het voltallige personeel bijeengeroepen en meegedeeld dat het niet langer lukte om hun vestiging van het bedrijf open te houden. Hierdoor zou men aan het einde van dat jaar afscheid moeten nemen van het overgrote deel van het personeel. Het andere deel zou worden overgeplaatst naar het hoofdfiliaal in Groningen. Hij hoorde bij de laatste groep.

Het nieuws had hun vakantie goed om zeep geholpen. Evenals hun huwelijk.

Jolanda

Met tegenzin raapte ze de brief van de mat, want al tijdens het bukken had ze gezien dat hij van de mediator afkomstig was. Wat had die man nu al te melden? Hun eerste afspraak met hem was pas over drie weken en ze had helemaal geen zin om al over regelingen na te denken.

Ze riste de envelop open en zag dat het slechts een afspraakbevestiging was. Naast opluchting voelde ze ook irritatie, want ze had deze bevestiging gisteren ook al per mail gekregen. Dacht die man nu echt dat ze twee keer aan de afspraak herinnerd moest worden?

In een impuls verfrommelde ze de brief tot een prop en gooide hem met een grote boog zo ver mogelijk van zich af. Onzinnig natuurlijk, want ze zou hem toch weer moeten oprapen, maar voorlopig lag hij prima daar in de hoek van de gang. Haar blik viel op de gymtas die Jelle gisteren in diezelfde hoek had gemikt en die hij daarna was vergeten. Ze verzette zich tegen de drang om hem op te pakken; het werd tijd dat Jelle leerde zelf zijn spullen op te ruimen.

Zachtjes liep ze een paar treden naar boven en luisterde of ze Mirre al hoorde babbelen, maar alles was nog stil. Hopelijk bleef dat nog even zo.

Ze draaide zich om, liet zich in de bocht van de brede trap op een trede zakken en trok haar benen op. Wat had ze als kind vaak in dit hoekje van de trap gezeten, luisterend naar de vertrouwde geluiden die haar vanuit de huiskamer tegemoetkwamen. Het zachte gebrom van haar vader, de zangerige stem van haar moeder, het kraken van de houten vloer, of de zachte klanken van de piano als haar moeder zat te oefenen voor een kooravond of zomaar wat zat te spelen.

Haar leven was zo verweven met dit huis. Hier waren niet alleen hun kinderen geboren, hier had ze ook zelf voor het eerst het levenslicht gezien. Allemaal in dezelfde kamer als waar Thijs en zij ruim veertien jaar het bed hadden gedeeld, elkaar hadden liefgehad en ruzies hadden afgekust.

Tot ze niet meer af te kussen waren.

En nu lagen ze in scheiding.

Haar gevoel wilde er nog steeds niet aan. Een scheiding was iets wat anderen overkwam, niet hen. En toch was het zo.

Haar blik werd gevangen door een speling van het licht op de gespikkelde marmeren vloer in de lange gang. Het marmer was lichtgrijs, maar de zon die door het glas-in-loodraam boven de eiken voordeur naar binnen viel, schilderde met haar lange stralen een kleurenpalet van groen, blauw en rood op de vloer. En ook op de strepen afplakband, waarmee ze gisteren voor Sara en een vrien-

dinnetje vakken had gemaakt voor een spelletje hink-stap-sprong. Precies zoals haar vader vroeger voor haar had gedaan.

Tot een paar maanden geleden had Jelle regelmatig met zijn zusje meegedaan met dit spel, maar nu niet meer. Het spel was kinderachtig en zijn zusje was stom. Aldus Jelle. Tegenwoordig vond hij alles stom.

Ze slaakte een diepe zucht en sloeg haar armen om haar knieën. Jelle zou het nooit toegeven, maar ze wist bijna zeker dat hij zijn vader nog veel meer miste dan de meiden.

Boven klonk een stemmetje. Eerst zacht, maar al snel luider. De rust was voorbij.

Ze stond op om Mirre te gaan halen, maar liep eerst terug om de prop op te rapen. In dezelfde beweging pakte ze toch ook Jelles gymtas maar op. Dan kon zijn nieuwe shirt gelijk mee met de donkere was.

Hoe zou Thijs zijn was doen? Ze had geen idee of er een wasmachine stond in dat chalet, dat hij zo nodig huren moest. Hier thuis had hij zich na een fiasco met een nieuwe zijden blouse van haar nooit meer met de was bemoeid. Maar daar in Groningen zou hij wel moeten. Het gedoe met die blouse was al jaren geleden – ze waren toen nog maar net getrouwd – maar ze wist nog heel goed hoe haar blouse eruit had gezien nadat hij anderhalf uur met spijkerbroeken had meegedraaid en was gecentrifugeerd.

Wat ze ook nog goed wist, was hoe kwaad ze was geweest. En hoe verontwaardigd ook. Thijs had een meer dan goed verstand. Hoe moeilijk was het om dat te ge-

bruiken als je de wasmachine vulde? Ze had hem op kattige toon gevraagd zich niet langer met de was te bemoeien. ‘Wat jij wilt,’ had hij gezegd, zijn schouders ophalend en met zijn handen in zijn broekzakken. Er had zelfs nog geen sorry af gekund. Ze kon zich er nog steeds over opwinden wanneer ze eraan terugdacht. Maar dat gaf niet, want als ze boos was, miste ze hem minder.

Ze zette de tas bij de wasmand, verfrommelde de prop die ze nog steeds in haar handen had nog verder en gooide hem in de prullenbak.

Heel even flitste de gedachte door haar heen om de afspraak zelf ook in de prullenbak te gooien. Of in ieder geval voorlopig uit te stellen. Maar wat schoot ze daar mee op? Thijs had zijn keuze gemaakt. En die was niet op haar en zijn gezin gevallen.

Daar zou ze het mee moeten doen.

En naar moeten handelen.